

nagyobb volt a fenyegető veszedelem. Ez az acéllá keményedett győzelmi akaratunk diadalmaskodott keleti ellenfeleinken s ez van hivatva megérlelni a békét, amelyet az entente lelketlen kegyetlensége kölcsönös megértéssel elérni nem enged.

De fájdalom, lelki felkészültségünk az utolsó esztendőben megromlott. Az orosz forradalom sokak lelkét megingatta, sokan meggondolás nélkül vetették magukat a bomlasztó eszmék karjaiba, nem rendelkezvén a szükséges ellenálló erővel, s főleg nem azzal a meghiggadt józansággal, amely a mindig egyoldalú, subjektív indokú tömegmozgalmak helyes megítélésére egyedül tesz képessé. Szerencsénkre voltak, akik nem vesztették el fejüket s a demokratikus világáramlatok hóbortjával szemben imponáló fölénnyel szolgáltattak bizonyosságot arról, hogy a nemzet egyetemes és a polgárok egyéni érdekeit eredményesebben lehet szolgálni azzal, ha nem hajlonganak üres képmutatással a tömegnek, nem vonultatják fel előttük egy utópisztikus világálmoképeit, hanem becsületes, reklámra nem szoruló jóakarattal, tudással, tapasztalatokban megérett férfias határozottsággal teljesítik a köz iránti kötelességüket.

De ezzel eljutottunk azokhoz a feladatokhoz, amiket élethalálharcunk sikeres megvívásáért a front mögött kell teljesítenünk. Nehéz sor az, amit az entente gazdasági háborúja a polgári lakosságra mér, de ezt a harcot is sikerrel kell végigküzdenünk. Meg nem feledkezve arról, hogy ma minden, ami a front mögött a mezőgazdaságban, ipari és kereskedelmi életben végbemegy, a frontot van hivatva legelső sorban szolgálni, legegységesebb életfunkcióink teljesítésében is emelkedjünk fel a köz iránti kötelesség magaslatára s ne bénítsuk, hanem inkább igyekezzünk segítségére lenni a vezérő, munkáltató, élelmet elosztó hatóságoknak. Segítsük nemcsak azzal, hogy megfelelünk kötelességeinknek, hanem azzal is, hogy éber ellenőrizzük, vajjon köteles-

mét. Ott ült a városháza tanácstermében; Lőcse címerével díszített karosszékében hátradőlve fogadta a deputációt, melynek szónoka, Pfannschmidt a várost ért szegységet és a közösség követelését előterjesztette. Rögtön átlátta a helyzet komolyságát. Hogy tenni kell valamit, azt érezte, mert a felháborodást le kell valahogy csillapítani, de viszont nem engedhette, hogy a közösség dirigálja a magisztrátust, mert akkor hová lesz a tekintély!

Mikor Pfannschmidt Hermann elmondta a közösség panaszát és követelését, hangsúlyozva azt, hogy ha elégtételt nem kapnak, akkor a közösség tagjai kiköltözködnek a városból, a bíró hátratulva homlokára a nagy rézkarikás ókulárját, így szólt:

— Nemes polgártársak! Értem én a kegyelmetek felháborodását és abban osztozom. De kegyelmetek tudják, hogy követelésük teljesí-

segeinek mindenki eleget tesz-e. Kiméletlen szigorral kell büntetni azokat, akik a maguk jóllétét mások kárára biztosítják s megfélemlítvén a köz iránti tartozásukról, e világégest a maguk jóllétére, szemérmelen anyagi emelkedésükre gyümölcsöztetik.

De hogy mindez lehető legyen, a sikeres összeműködés útjából el kell takarítani azokat az akadályokat, amelyeket nagyobb boldogulásunkra egy tehetetlen, legnagyobbbész gyöngy, falánk elemeknek kiszolgáltató kormány egy esztendővel ezelőtt a nemzeti előhaladás útjába rakott. Hiszen az akkor elkövetett hibák a jelenlegi kormányelnök bölcs erélyessége folytán jórészt már orvosoltattak. De nem úgy a hibák következményei. A közszellem megjavulását csak akkor remélhetjük, ha — és itt gondolok az első tisztviselőkre épűgy, mint a legutolsókra — a közfunkciók gyakorlását arra hivatott olyan kezekbe tesszük le, akik iránt a kormányzattal bizalommal viseltetnek s akik maguk is példával járnak elől azzal, hogy egész munkásságukat e belső küzdelmek sikeres megvívására fordítják s nem arra, hogy maguk is azok közé állanak, akik a háborúban megdagadt forgalmon, a háborús conjuncturán nyerészkedni akarnak. E belső harc megküzdésében pártállásra, felekezetre való tekintet nélkül minden helyre az arra legalkalmasabb egyént kell állítani, hogy a közrend, a forgalom s a közellátás biztosítsák s az országban lévő minden energia — az útszéli csavargóéitól kezdve fel a legtehetősebb polgáréig — az állam veszélyeztetett léte védelmére felhasználtassék.

Jaj annak a nemzetnek, amelyik nem ébred tudatára annak, hogy elkövetkezett az ő „meglátogatásának napja“! Nézzünk át ellenségeink táborába s vegyünk példát az ő ernyedetlen, szorgos munkásságukról. Figyeljük meg azt a szívósságot, amellyel a háború ötödik esztendejében felkészülnek ellenünk s aztán gondolkozzunk azon, vajjon nekik lelki gyönyörűség-e vért, életet,

te nem olyan könnyű, amilyennek látszik. Egyházi statutumaink szerint az egyszer megkötött eljegyzés olyan szent, mint a házasság, ezen még az sem változtatott, hogy az Augustana Confessio tanait fogadtuk el. Másrészt pedig tudniok kell, hogy kihallgatás nélkül senkit sem szabad elítélni, annál kevésbbé lőcsei polgárt a városból kiiltani. Bizzanak meg kegyelmetek a magisztrátusban, az majd közmegelegedésre intézi el a dolgot s a holnapi napon ilyen tájban tudomására hozza a közösségnek az eredményt.

Zúgva, morogva ment el a deputáció vissza küldőihez, akik újra hangosan követelték Koch Pál lecsapását a szenatori méltóságról s most már valamennyien a bíró szobája felé törtettek fel a lépcsőn, azonban annak ajtaját zárva találták. Elkézdtek tehát döngetni, de az csak nem nyílt meg, míg végre egy

tehetséget, vagyont áldozni, avagy oly szükséglet, amelyet hazájuk érdekeiért meg-hozni kötelességüknek ismerik.

A békét kívánjuk mindannyian, de nem a mindenáron való békét, hanem azt, amely biztosítja ezer esztendeje fennálló állami létünket a nemzetek élkövetkező alakulásában. Ezt a békét kívánjuk akkor is, ha azt elérnünk békés eszközökkel lehetséges és akkor is, ha — fájdalom — kemény küzdelemben kell kiverekednünk. S ha további áldozatokat kell hoznunk, talán még hosszú ideig, acélozza meg erőinket az a tudat, hogy csak egy perccel kell tovább kitaranunk, mint az entente megromlásunkra törő népeinek.

Eperjes ellátása.

Lapunk munkatársa felkereste Eperjes sz. kir. város polgármesterét, hogy a városnak az új ellátási évben élelmiszerral való ellátásáról intervjuolja. Faragó József kir. tanácsos, polgármester kijelentette, hogy a helyi orgánumokat az ellátásra vonatkozó terveiről s intézkedéseiről készséggel értesíti.

Elmondotta, hogy felterjesztést intézett a közlemezési miniszterhez, amelyben kérte, hogy a városnak engedélyt adjon arra, hogy a lakosság egész évi búzaszükségletét Sárosvármegyéből bárhonnán származó, de az Eperjesen haditerménybizományosnál levő készletekből vásárolhassa.

A közlemezési miniszter ugyanis csak azt engedte meg, hogy az ellátatlan lakosság egész szükségletét az Eperjesen termelt gabonából beszerezhesse. A miniszter engedélyének gyakorlati jelentősége nincsen, mert Eperjesen csupán 1000–1200 mm. gabonafelesleg van és az egész városnak 25,000–28,000 mm.-ra volna szüksége. A polgármester a miniszterhez intézett táviratában nyomatékosan kérte a korlátlan beszerzési engedelem megadását, mert különben semmi felelősséget nem vállal a lakosság körében máris észlelhető nagy elégtelenség következményeiért. Válasz eddigéle még nincsen.

A zsírral való ellátás biztosítása végett is lépéseket tett a polgármester. A városi hízlalóból a sertés egészen elfogyott, ennek pótlására hízlalási engedélyt kért 1200 drb sertésre, addig is

városi darabont azon hírére, hogy a bíró már elment a városházáról, a városháza pincéjébe vonultak, ahol söröskupák mellett még tovább tárgyalták a felháborító esetet s lassankint lehűtötték dühüket.

Egész Lőcse lázban égett, mindenkit bosszantott, hogy a késmárkiak megint felülkerekednek s nevetni fogják őket; még az iskolás gyermekek is Koch Pált szidalmazták, aki nem mert az utcán még mutatkozni sem, ablakain a vastáblákat bezárta, mert attól félt, hogy az ablakokkal együtt az ő fejét is betörik.

Mikor Büttner Sebestyén bíró uram délben hazament, felesége már a kész ebédvel fogadta. Bíró uram azonban rosszkedvű, szűkszávú volt, panaszkodott, hogy nincs étvágya, pedig Gréte asszony jó ebédet készített, még a szilvás-gombóc, méhsör sem hiányzott. Azonban minden kínálás hasztalan volt.

MEGNYILT a legválogatottabb irodalmi művek-
ből összeállított, teljesen új **nagy**
KÖLCSÖNKÖNYVTÁR!

NÉMETH JENŐ

könyv-, papir- és zeneműkereskedése,
díszműárúk és fényképészeti kellékek
nagy raktára

EPERJES, Főutca 78. Telefon 2-26.

havi 50–60 mm. zsír vagy szalonna kiutalását kérte. De a lakosságot is felszólította, hogy a lehetőséghez képest mindenki sertést hizlaljon s magát minden eshetőségre a háztartásban nélkülözhetlen zsírral ellássa.

KÖZJÓTÉKONYSÁG.

A sárosvármegyei hadiárványk alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1918. aug. 7-től a következő adományok folytak be:

A már nyugtázott összeg	K. 107,522:21
Szakmáry Géza bártfai főszolgabírónak gyűjtése	30—
Szakmáry Géza bártfai főszolgabírónak gyűjtése	33—
Ugyanaz beküld	40—
Ugyanaz	30—
Gurko József berzeviczei körjegyző által Gergelynik József, Rudnay István Berzevicze község szeszelosztásából	100—
Fekete Béla lemeszi szolgabíró útján Martinko András adománya	15—
Pécsújfalvi körjegyző útján: György Samu és Frigyesapidija	19:60
Szentmihályfalvai körjegyző útján osztópataki hadisegélyesek adománya	17—
Sárosszentimrei körjegyző útján	20—
Fekete Béla lemeszi szolgabíró útján Marczin György adománya	10—
Rojkovicz Tivadar litinyei lelkész útján július havi gyűjtésből	16:09
Lemesi körjegyző útján befizési cukor elosztásából eredő maradvány	23:35
Sárosszentimrei körjegyző útján	110:96
Sároshogdányi körjegyző útján Zborovszki Andrásné és társainak adománya, és pedig: Zborovszki Andrásné 10, Merkovszki Mária 5, Csontofalszki Jánosné 5, Rosenberg Adolfiné 4, Fagulya János 4, Engel József 4, Palascák Jánosné 4, Klein Fülöp 4, Palascák Jánosné 20:30, Bednár Józsefné 10, Rosenberg Adolfiné 47, Keczer Béla nemestestőr-örnagy 100, Mitró András 100, Andrejesák Mihály 60, Boroszlói hadisegélyesek 10, Vargonyi hadisegélyesek 10, Lapispataki hadisegélyesek 21:18, Sároshogdányi hadisegélyesek 19, Fagulya János 30, Ugyanaz 11, Merkovszki Parlak András 5, Dománics Andrásné 5, Kövér Jánosné 5, Felsőmérki hadisegélyesek 5, alsómérki hadisegélyesek 4 kor.	502:48
Szakmáry Géza bártfai főszolgabírónak gyűjtése	40—
Összesen:	K. 108,529:69

A fentebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Egyúttal a mélyen tisztelt **adako-**

Gréte asszony egyideig csak nézte az urát, azután így szólt:

— Sebestyén, tudom én, mi vette el a kegyelmed étvágyát. Bizonyosan a Koch Pál uram dolga feküdt meg a gyomrád. Mondja csak el kegyelmed, hátha Gréte asszony tud a baján segíteni. Odament férjéhez, elkezdte arcát simogatni és Sebestyén uram, mint más-kor is, ha valami nehéz ügye volt, elmondta lelke felének, milyen nehéz helyzetben van.

Gréte asszony azonban vidáman mondá férjének:

— Ej, bíró uram, nem olyan kétségbeejtő a helyzet, hogy nem lehetne rajta segíteni. Mikor beesteledik, kegyelmed elmegy Koch Pálhoz, felhívja, igazolja az eljárását, holnap reggelre pedig összehívja a magisztrátust s azzal kimondatja, hogy Koch Pál eljárását helytelenítik s a következő tisztújításon nem engedik szenátornak megválasztani.

Bíró uramnak nagyon tetszett ez a megoldás, úgy hogy csakhamar felvidult, jóllakott s a méhsorból jóízűen iszogatótt. Ebéd után, mint rendesen, elszundított s mikor felébredt, alig várta, hogy este legyen, már ott szeretett volna lenni Koch Pálnál, hogy kivallassa.

Midőn az est leszállt, bíró uram szép csendesen átbálgott Koch Pálhoz, bezörgött a kapun, — a bírót már csak bebocsátották,

zóknek és gyűjtőknek áldozatkészségükért és sikeres járadozásukért — a hadiárványk nevében — hálás köszönetet mondok.

Eperjes, 1918 aug. 20. VILLECZ JÁNOS s. k., Sárosvárm. árvászekének h. elnöke.

Az eperjesi hadiárványk Vöröss Judit, Flórián Magda és Kőszeghy Katus 15 koronát adományoztak.

A Vöröskeresztnek. A Vöröskereszt-egylet eperjesi fiókjá javára Péchy Zsigmond úr 200 koronát adományozott, mely nemes-szívű adományért hálás köszönetet mond özv. Semsey Boldizsárné elnök, Vogel Béla pénzt.

SZINHÁZ.

Szombaton este a „Kis király” került színre. Egyike volt a legmelegebb estéknek. Azzá tették az operette bájos zenéje, romantikus tárgya, a szereplők összhangzatos, ambiciózus játéka, no és elsősorban a bájos vendég, **Aranyossy Nusi** fellépte. Alig lehet elképzelni kedvesebb, rokonszenvesebb, bájosabb színpadi jelenséget Aranyossy Nusinál, akinek a szeméjára, mosolygása, éneke, tánca csupa élet, csupa természetesség, csupa báj. A közönség nagy melegséggel és szeretettel ünnepelte őt. A „kis királyt” **Perényi Kálmán** adta. Szinte meglepő volt, hogy ez a vidám, bohémkedélyű fiatal művész mennyi megértéssel, milyen finom átérzéssel alakította a „kis király” meghatározó szerepét. Nagy jövőt jósolunk ennek a vérbeli művésztnek. Csak elismeréssel adózhatunk **Bródy Irén**nek, aki napról-napra nagyobb és nagyobb jelét adja művészi tehetségének, nemes ambiciójának: játéka és éneke közvetlen és meleg volt. **Deák** ismét kitűnő volt, **Horváth, Kendy, Sáfár** is méltóan megállták helyüket, úgy hogy a közönség teljes melegezéssel és egy kedves este emlékével hagyta el a színházat.

Vasárnap délután a „Csárdáskirálynő”-t ismételték meg. A szereplők legnagyobb része únottan, ambíció nélkül játszott, ami nézetünk szerint nagyon helytelen, mert a vasárnap délutáni publikum is megérdemli, hogy a pénzéért igazi művészetet élvezzen, sőt sehol sincs a művészetnek olyan nemes hivatása, mint éppen náluk; annál nagyobb dicséret illeti **Görög Olgát**, aki szépséges tehetségének, művészetének legjavát adta. Csak sajnáltuk őt, hogy a cszoga alkotmányon, amit színpadi dobogóknak csúfolnak, kellett félve és aggódva táncolnia.

Teljes elismeréssel szólhatunk a vasárnap

mikor megmondta, hogy kicsoda s bevonulva a belső szobába, vallatóra fogta szenátor uramat. Ismerte ugyan, hogy ökegyelme könnyűvérű ember, aki szereti a jó falatot és nem veti meg a jó kortyot, nagyon ügyes, akinek kereskedelmi összeköttetései vannak egészen a lengyel udvarig, de tudta róla, hogy jövedelme nem elég költségeinek fedezésére, feltehetően tehát, hogy ebből az okból is képes volt ilyen felháborító dolgot művelni. De mindegy, a bíró most nem Koch Pált, hanem a szenátort és a magisztrátus tekintélyét nézte s ennek csorbítatlanságát kellett ebből a heves küzdelemből kikerülni.

Koch Pál uram kiküldte leányát, feleségét a másik szobába, leültette a bírót, a mécs világánál viaszgyertyát gyújtott, — tudta, mi a becsület — s nyájas arccal kérdezte, minek köszönheti ezt a megtisztelő látogatást?

A bíró egyet-köszörült a torkán és így kezdte mondókáját:

— Koch Pál uram, kegyelmed tudja, hogy fia eljegyzésének híre elterjedt a városban és a lakosság fel van háborodva amiatt, a kommunika-
tás azt követeli, hogy az eljegyzést bontsuk fel, kegyelmedet szenátori tisztségétől foszszuk meg s a városból tiltjuk ki. Én azért jöttem, hogy megkérdezzem, miért tette ezt kegyelmed, mit tud a mentségére felhozni? (Folyt. köv.)

esti előadásról, amikor is a „Piros bugyellár”-t adták. Szinte jól esett végighallgatni a mai léha, sokszor erkölcsstelen, a legtöbbször értelmetlen szövegű operettek mellett Csepreghynek ezt a jóízű, bájos népszínművét. A darab hatását nagyban elősegítette a főszerepben **Bródy Irén**, aki a bíró feleségét kifogástalanul alakította. Játéka tele volt élettől, közvetlenséggel, melegséggel, hangja kellemesen csengett. Méltó partnere volt **Szalma** Sándor Csillag Pál szerepében. **Deák, Béhr** Matild, **Perényi, Kendy, Horváth**, mind jól alakítottak.

Hétfőn „Gül Babá”-t adták. Az előadástól nem voltunk elragadtatva; lassú, vontatott menet, nagy szünetek, gyarló díszletek, nem korhű öltözetek — mindez nagyon zavarólag hatott, csak némileg kárpótolta a publikumot **Görög** Olga csillogó hangja, szép toilletjei, de nála is észre lehetett venni itt-ott egy kis indiszpozíciót. **Deák** Gyula bravúrosan táncolt, ügyesen játszott.

Kedden a „Nebántsvirág” került színre. A bájos operette fülbemászó melódiáival, kedves jeleneteivel nagy hatással volt a közönségre. Denis szerepében **Aranyossy Nusi** magával ragadta a nézőket. Játékában, mozdulataiban annyi báj volt, szerepébe annyi kedves naivságot öntött, hogy hangjának gyengeségét szívesen elnéztük. **Deák** Gyula ügyes Floridorja sok kacajt és jóízű derűtséget váltott ki, bár néha túlzott. Még feltűnőbb és elidegenítőbb volt ez a túlzás **Szalma** játékában. **Perényi** kacagató színigazgató volt; ügyesen játszottak: **Béhr** Matild, **Torday** Etel és **Sáfár** is. Kár, hogy a Nebántsvirág sok szép áriája maradt ki.

Szerdán a „Legénybúcsú” nagy és díszes publikumot vonzott a színházba. A közönség nem is csalódott várakozásában, a szereplőkön meglátszott a nemes ambíció, ezért volt harmonikus az összjátékuk. **Görög** Olga pompás toilletekben, mély átérzéssel adta Stellát, nagyon szépen, kedvesen énekelt. Csak elismeréssel adózhatunk **Aranyossy** Nusinak, aki Stefi szerepében nagyon édes volt, kecsesen táncolt **Perényivel**; **Deák** és **Szalma** is jól játszottak.

A zenekar vezetőjéhez, a nagytehetségű Szathmáryhoz az a kérésünk, hogy előadás alatt szentelje magát teljesen a zenekar vezetésének, inkább a karmesteri székre üljön, mint az első sor támlájára, ne engedje, hogy a zenekar tagjai az előadás megkezdése után szállingózzanak be, mert mindez nagyon zavarólag hat, sőt bántó is a közönségre.

A sok operette után szinte jól esett egy színművet is végignézni. Bíró Lajos „Hotel Imperial” című darabjában mélyen járó gondolatokat, problémákat vet felszínre a mai háborúról. Mi volt az oka, mi a célja ennek a nagy vérontásnak, van-e egyáltalában értelme a tömeggyilkolásnak. Bár befejezetlen a mű és sok kérdést megoldatlanul hagy, van benne nagyon sok hatásos jelenet, értékes gondolat, s a darab tényleg leköti a nézők figyelmét. Az előadás is jónak mondható. Szép volt az összjáték, ügyes volt a rendezés, megfelelők voltak a díszletek. Egyes szereplők pedig igazán kiváló adták. Köztük elsősorban **Simkó** Gizi, aki Anna szerepében remekelt, a nehéz szerepet elejétől végig kiváló arcjáttékkal híven, nagy hatással kreálta. Méltó partnere volt **Thuróczy** Gyula. Őszinte elismeréssel nyilatkozhatunk **Kiss** Árpád igazgató tehetségéről, aki plasztikusan adta az ingatag, élvhajhászó tábornokot. A sikerhez hozzájárultak **Perényi, Ekecs** Mancsi s a többi szereplők is.

Pénteken este a „Cigányprimás”-ban **Görög** Olga és **Aranyossy** Nusi nagy sikert, meleg tapsot arattak; **Görög** szép énekével, csodás toilletjeivel, Aranyossy kedves és bájos játékkal. **Perényi** méltó partner volt, a többiek is mind megállították a helyüket.

feldúlt közélet is oly kegyetlen bírása, felcserélője kulturáink mai értékének s visszafordítója a haladás kerekének! Egyre keserűbb tapasztalata ez az iskolának; amely most is számos hadbavonult tanárt volt kénytelen nélkülözni és még több tanítványt kellett katonasorba kimustrálnia. Három katonai tanfolyamot is kellett tartani a tanév folyamán. Pedig fűtőanyag híján a tanítás télen egy hónapig szünetelt! Ezért is a sok megoldandó feladat ugyancsak megfeszítette a tanárság idegeit, mert már háromévi mulasztásoknak pótlásáról, hézagok betöméséről, didaktikai szakadékok áthidalásáról volt szó. Az iskolák ezidén is hol egyes rendkívüli tantárgyak elhagyásával, hol órarendredukciókkal dolgoztak, több helyütt még mindig nem a saját hajlékukban, sokszor szűkös-közdve a legszükségesebb anyagi eszközökben.

Középiszkolai tanulóink 195 gimnáziumot és 34 reáliskolát látogattak a múlt tanévben. A megszünt ungvári reáliskola helyébe létesült egy főreáliskola Miskolcra, egyelőre két osztállyal. Az erdélyi középiszkolák jó része közel egyévi szünet után folytathatta újból működését. Számos elhunyt tanárról s egy főigazgatóról olvasunk meglehetősen nekrológokat. Az állandó tanárihiány mellett a tanulók száma nem apadt, sőt növekedett. A debreczeni ref. főgimnáziumba 96 tanulóval többen iratkoztak be, mint előző évben. A magántanulók száma is több iskolában nagyobb lett. A csikszeredai státus főgimnáziumban 80 magántanuló volt, a selmeczbányai kir. kath. főgimnáziumban 63, a kassai premonstreiben 60 fiú és 38 leány. A besztercebányai kir. kath. főgimnázium panaszokdík, hogy a vidékről vonaton és gyalog bejáró tanulók legnagyobb részénél csak valóságos kinnal lehet eredményt felmutatni. Egyes intézetekben négyórás tanítás folyt. Az iskolai év zaklatottságát mutatja az a körülmény is, hogy pl. a szatmárnémeti kir. kath. főgimnáziumban hét tantárgyfelosztás volt. A háborús előadások ugyancsak sok munkát adtak a tanárságnak. Emellett dicsérendő buzgalommal terelték az intézetek a felsőbb osztályú tanulók érdeklődését a közgazdasági, kereskedelmi és társadalomtudományi kérdésekre is. A vallás-erkölcsi nevelésre növekvő mértékben vetettek súlyt. A nagyszombati érseki főgimnáziumban kis és nagyobb Mária-Kongregáció tagjai több ízben szereztek be és vittek olvasmányokat, füzeteket, népiratokat, ujságokat a kórházban ápolottnaknak.

Több körnek működése az intézetekben feléledt. Céllovótanfolyam, sportkör több intézetben nem működött. Viszont néhol (budapesti gyak. főgimnáziumban) művészettörténeti előadásokat is tartottak. A székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnáziumban méhészeti, a gyöngyösi áll. főgimnáziumban tüztöltő-tanfolyam volt. Az intézet külön tűzi-fecskendőt is kapott. Olvassuk a jelentéseket az összes nemzeti és a felsőházra vonatkozó iskolai ünnepélyekről. Tartottak ünnepélyeket az elesett hősök emlékére is. Az intézetek élénk érdeklődéssel kísérik a hadbavonult tanárok és diákok sorsát, gyűjtik az elesettekkel kapcsolatos adatokat. Több helyütt márványemlékre is folyik a gyűjtés. A karánsebesi áll. főgimnázium máris egy szép allegorikus szoborművel örököltette meg a fiatal intézet hadiszereplését. (Egy sárkányölő ifjú a gonoszság sárkányának legyőzése után hálát ad a Mindenhatónak.) A mezőkövesdi főgimn. tanuló, egyik hősi halált tanuló társuk emlékére, a tanárok hozzájárulásával 500-koronás alapítványt tettek. A pécsi áll. főreáliskolában 2500-koronásat, egy szintén elesett tanuló emlékére. Maguk a katonák is alapítványokkal gondolnak hadiárvaik segélyezésére. (A cs. és kir. 34-esek a kassai premonstrei főgimnáziumban.) A hadimúzeum gyarapítására buzgón folytak a gyűjtések. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület

25,000 darabból álló háborús írott emlékeinek felé a kolozsvári unitárius kollégium tanulói szedték össze.

A háborús idők nagy erkölcsi hatása abban nyilvánult meg, hogy a tanulók szülőik áldozatkészségéből minden gyűjtéshez, nem lankadó szeretettel hordták össze filléreiket. Igaz, hogy a sokféle jótékony célra bőséges alkalom kínálkozott erre. A budapesti Barcsay-utcai főgimn. tanuló és hozzátartozók a hetedik hadikölcsönre összesen 879,850 koronát jegyeztek. A debreczeni ref. főgimn. ifjúsága 1000-koronás alapítványt tett a reformáció 400-ados emlékére. Egy-egy napos tanulmányi kirándulásokat elég sűrűn tettek tanítványaink. Mezőgazdasági munkákat buzgón végeztek számos intézet növendékei. A fogarasi áll. főgimn. vidéki tanulóik közül 48 élvezett mezői munkálatokra összesen 102 napi szabadságot; 14,720 kor. 62 fillért keresett a losonci áll. főgimn. 101 tanulója a nagy szünetidőben a földműves munkakörben és ipar terén. 5895 koronát a besztercebányai kir. kath. főgimn. 191 tanulója.

Az intézetek iparkodtak növendékeiket, Apponyi 1917. nov. 7-ikén kelt körrendelete értelmében, az egészséges életre való nevelés jótéteményében részesíteni. Az egészségügy általában véve kedvezőnek volt mondható. Inkább a fővárosiakban léptek fel járványos betegségek. A budapesti gyakorló főgimnáziumban 45 fertőző eset volt. Az aradi kir. főgimnáziumban 74. A tanulók viselete nem mutat feltűnőbb hanyatlást. Egyik-másik iskola jobban érzi a házfelügyelet hiányát s arról is panaszkodik, hogy a szülők nem érintkeznek eléggé a tanárokkal. Egyébként azt, hogy a tanulók kevésbé fegyelmezettek, a nemesebb gondolkodással gyakrabban összeütközésbe kerülnek, főleg az általános erkölcsi színvonal háborúokozta dekadenciájának kell tulajdonítanunk. Sajnos, többé-kevésbé mindnyájan osztályosai és áldozatai vagyunk ennek a szomorú kényszerűségnek. A tanulók erkölcsi képe — a közmorállal való összehasonlításon felül — nem fest oly rosszul, mint esetleg gondolnók. El kell ismernünk, hogy az intézetek bölcsen találták el a mértéket viseleti jegy megállapításában. A ciszterci-rend budapesti I. ker. Szent Imre-főgimn. értesítőjében olvassuk: „Vezetőgondolatunk az, hogy csak az a fegyelem lehet állandó és jótékony, mely nem a büntetések és fenyegetések kényszerén, hanem a lelkiismeret érzékenységén és finomságán alapszik“. A tanár és tanuló közt benső, atyai kapcsolat fejlesztésére törekedett buzgón a kőszegi bencés főgimn. Igen sok értesítőben nyoma sincs a rossz vagy kevésbé szabályszerű jegynek. A budapesti gyakorló főgimnáziumban 303 tanuló közül jó 269; kev. szab. nincs. A budapesti I. ker. ciszterci Szent Imre-főgimn. 307 tanulója közül 266 jó. Semmi fegyelmi eset. Nincs kev. szab. a budapesti piarista főgimnáziumban (725 tanuló közt), a kassai premonstreiben (742 közt) stb. Egy tanuló eltanácsoltak a mezőkövesdi főgimnáziumból. A pozsonyi kir. kath. főgimnáziumból (698 tanuló) kettőt. A statisztikai táblázatban olvassuk, hogy a szegedi áll. főreáliskola két negyedosztályú tanulója öngyilkosságot követett el.

Nem lehet sok kifogásunk az előmenetel ellen. Természetes, hogy itt is mérsékelt követelményekkel állott elő az iskola. Az alsó osztályokban gyengébb az eredmény. A budapesti gyakorló főgimn. 303 tanulója közül jeles 73, elégtelen egy sem. Az I. ker. ciszterci Szent Imre-főgimn. 314 tanulója közül js. 52, en. 32. A piarista főgimn. 798 tanulója közül js. 93, en. 77. Az egri ciszterci főgimn. 477 tanulója közül js. 58, en. 54 stb. A tandíj a jövő (1918/19.) tanévtől kezdve jóval nagyobb lesz. A tanárság idegölő iskolai munkája közepette önmaga iránt tartozó kötelességet teljesít, amikor

saját anyagi érdekeinek előmozdítására is hoz áldozatokat. Itt jóval többet kellene a tanárságnak tennie, mint amennyit eddig tett. Ám így is dicsérendő pl. a debreczeni ref. főgimn. tanári-karának példás áldozatkészsége, amellyel a Tanárok Özvegyeit és Árváit Segítő Egyesület javára eddig 6000-koronás alapítványt tett. A Tanárok Háza javára is szaporodnak az 1000-koronás s ennél nagyobb alapítványok. Hadd szolgálja a tanárság áldozatkészségével maga is a saját érdekeit azért a valóban terhes munkáért, munkatöbbletért, amelyet a háború rárótt s amelyért a kívánt elismerést eddig úgysem kapta meg, pedig az értesítőkből is kiolvasható sokoldalú buzgólkodásáért méltó reá!

Dr. Janicssek József.

Az eperjesi kir. kath. főgimnáziumban az 1918/19. isk. évre a felvételi és magánvizsgálatok stb. aug. 31-ikén, a beírások szept. 2-4-ikén — d. e. 8-12 óráig — a tanácskozóteremben lesznek. Szept. 5-ikén d. e. 7¹/₂ órákor „Veni Sancte“, törvényolvasás és osztályrendezés, szept. 6-ikától d. e. 7¹/₂ órákor mise és előadások. **Felvételi díjak:** 17 kor. 80 fill. **Tandíj:** 100 kor. (X. 15., XII. 1., III. 15., V. 1. részletekben, postatakarékpénztári lappal). A közalkalmazásban levő fia, legalább elégséges bizonyítvány alapján, féltandíjat fizet. **Tandíjmentességért** az igazgatóhoz szept. és február 10-ikéig lehet folyamodni jó iskolai és egyévesnél nem régebb keletű vagyontalansági bizonyítvány alapján. Az I. osztályba lépő tanuló még nem menthető fel a tandíjfizetéstől. Újon belépő tanuló **Anyakönyvi kivonat**ot tartozik bemutatni. **Szállásra** csak az fogadhat tanuló, akinek az igazgató engedélyt ad. **Az igazgatóság.**

Az eperjesi ág. h. ev. polgári leányiskolában az 1918/19. tanévre szóló beiratások szept. 2., 3. és 4-ik napjain délelőtt 9-12 óráig történnek. Az I. oszt. tanulók felvétele, amíg a hely megengedi, megszorítás alá nem esik. A beiratás két első napján a II., III. és IV. osztályba kizárólag az intézet volt növendékei iratkozhatnak be. Szept. 4-ikén iratkozhatnak be azok a tanulók, akik még nem voltak az intézet növendékei. A felvételre a tanulók szülei, vagy azok helyettesei kíséretében tartoznak megjelenni és **születési, újraváltási és előző évi iskolai bizonyítványukat** bemutatni. A javítóvizsgálatok aug. 31-ikén, a felvételi vizsgálatok szept. 2-ikén délután 2 órákor tartatnak meg.

Szerkesztői üzenet.

E. M., Sz-n. Köszönet a küldött cikkért, kellő rövidítéssel alkalomadtán közöljük.

F. I., Ny-a. Megkaptuk a küldeményt, köszönet érte. Dr. J. J., E-n. Legközelebb sorát ejtjük.

Felelős szerkesztő:
dr. Rosenberg Teofil.

Kiadótulajdonos:
dr. Koós István.

MOZGÓKÉPSZINHÁZAK MŰSORA.

OLYMPIA:

Vasárnap, szept. 1-jén: *Az anya*, az anyaság megkapó tragikuma 5 felv., Itala Manzinivel. *Egy pierrot története*, filmregény Franceska Bertinivel, Mario Costa eredeti zenéjével.

URÁNIA:

Kedden, aug. 27.: *Egy éjszaka története*, dráma 3 felvonásban. *Vendégfogadó a kék golyóhoz*, vígjáték 3 felv.

Csütörtökön, aug. 29-ikén Martha Novellyvel: *Élőhalott*, filmdráma 4 felvonásban. *Különös násznap*, vígjáték.

Szombaton, aug. 31.: *Összeomlás*, dráma 4 felv. *Cigányvér*, életkép.

Vasárnap, szept. 1.: *Fantomas kastélya*, detektív-történet 4 felv., rendezte Mátray Ernő; a főszerepben Erich, Kaiser-Tietz.

Jegyelővét Haltenberger ruhatisztító-üzletében. Telefon 63. szám.

Az előadások kezdete: hétköznap 5, 7 és 9 órákor, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7 és 9 órákor.

A jövő hét szenzációja: *Leányvásár*, Király Ernő fel-léptével.

Pályázati hirdetmény.

A sárosi nép javára a sárosi népet segítő bizottság gyűjtéséből létesült földművesiskolai alapítvány kamataiból a *kisszebeni m. kir. földművesiskolánál* f. évi október hó 15-ikén betöltendő *10 alapítványi helyre* ezennel pályázatot hirdetek.

A földművesiskola célja a 2-éves tanfolyam alatt befogadott ifjakat a mezőgazdaság minden ágában, de különösen a felvidéki viszonyoknak megfelelőleg gyakorlatilag kiképezni, hogy a kilépő tanulók saját kisgazdaságuk okszerű kezelésére képesek, vagy nagyobb birtokban a munkák felügyelésére, vezetésére mint munkavezetők, béresgazdák alkalmazhatók legyenek.

Pályázati feltételek:

1. Az alapítványi helyekre — ha különben az alant közölt feltételeknek megfelelnek — elsősorban azon sárosmegyei ifjak vétetnek fel, kiknek atyja vagy egyéb családfentartó vérokonja a háborúban elesett vagy rokkanttá lett, másodsorban pedig oly szülők gyermekei, akiknek tűzhelye az orosz betörés folytán elpusztult.

2. Ha az előbbi feltételeknek megfelelő ifjak nem jelentkeznek kellő számban, úgy az alapítványi helyekre bármely szegénysorsú szülőktől származó, sárosvármegyei illetőségű ifjú felvehető.

3. Az alapítványi helyekre felvett ifjak a teljesen ingyenes oktatáson kívül díjtalanul nyernék élelmezést, lakást bútorral és ágyneművel, fűtést, világítást, mosást, betegség esetén orvoslást, az oktatáshoz szükséges tan-, kerti és gazdasági eszközök használatát.

4. Az alapítványi helyekre csakis oly a földművesosztályhoz tartozó ifjak vétetnek fel, akik 17. életévüket már betöltötték és a mezei munkák végzésére ép, erős, egészséges testalkattal bírnak, mit orvosilag tartoznak igazolni. Katonai kötelezettségüknek eleget tett ifjak előnyben részesülnek.

Folyamodványok a folyó évben legkésőbb *szeptember hó 20-ikáig* nyújtandók be a *kisszebeni m. kir. földművesiskola* igazgatóságához. Az összes alanti kellékekkel felszerelt folyamodványok következőképpen címezendők: „A sárosi nép javára a sárosi népet segítő bizottság elnökségének, Budapest”.

A folyamodványok következő okmányokkal szerelendők fel:

1. keresztlevél, illetve anyakönyvi kivonat;

2. iskolai bizonyítvány, mely igazolja, hogy az illető az elemi iskolát sikerrel elvégezte;

3. szegénységi bizonyítvány, illetve a pályázó vagyoni állapotáról szóló bizonyítvány;

4. illetőségi bizonyítvány;

5. orvosi bizonyítvány arról, hogy pályázó egészséges, mezőgazdasági munkára alkalmas erős testalkattal bír, himlő ellen újraoltatott;

6. erkölcsi bizonyítvány;

7. kiskorúság esetén szülői vagy gyámi beleegyező nyilatkozat, hogy az illető a földműves-iskolába léphet és kötelező nyilatkozat, hogy a tanulót a 2-éves tanfolyam befejezése előtt az iskolából a szülők, illetve a gyám ki nem veszik;

8. kötelező nyilatkozat, hogy a szülők, illetve a gyám azon esetben, ha a tanuló a földműves-iskolát annak elvégzése előtt önként elhagyá, vagy az intézet szabályai értelmében elbocsátatnák, a rá fordított költségek egy részét, 300 koronával számítva, az eltávozástól számított 8 héten belül megtérítik;

9. községi bizonyítvány arról, hogy folyamodó apja, vagy családfentartó vérokonja a háborúban elesett, rokkanttá vált, illetve, hogy oly szülők gyermeke, kiknek tűzhelye az orosz betörés folytán elpusztult.

A tanulók következő ruhaneműekkel látandók el: egy ünneplő-, egy munkaruha, 3 pár fehérnemű, 2 pár lábbeli, 2 kötény és 4 törülközővel.

A tanulók internátusban vannak elhelyezve, minden gazdasági és kerti munkában résztvenni kötelesek, állandóan a tanszemélyzet felügyelete alatt állanak.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Épület tervezéseket, előméret és költségvetések szerkesztését, régi épületek átalakítási tervezését és helyszinrajzi felvételek készítését elvállalja **RUBY FERENC** építész, Tótsóvár.

Árverési hirdetmény.

Az Eperjesi Takarékpénztárnál

levő mindazon **zálogtárgyak**, u. m. arany-, ezüst-, ékszer- stb. neműek, értékpapírok, melyeknél a kamat 1917. december 31-ikén túl meg nem fizetett,

1918. szeptember 23-ikán reggeli 1/2 9 és esetleg d. u. 2 órakor

a takarékpénztárban tartandó nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek el fognak adni; mely végből az illető tulajdonosok, ezeknek a kitűzött árverési határnápig leendő rendezésére felhívatnak.

Eperjes, 1918. augusztus 10. □ Az Eperjesi Takarékpénztár igazgatósága.

Tankönyvek és tanszerek

az összes eperjesi tanintézetek részére a

STEHR-féle

könyvkereskedésben

új és ódon állapotban beszerezhetők.

P. IV. 649/3. 1918. sz.

Hirdetmény.

Az eperjesi kir. törvényszék felszólítja mindazokat, akik a Békéscsabára áthelyezett dr. Weisz Bernát bártfai közjegyzőnek itteni biztosítékára az 1874: XXXV. t.-c. 173. §-a helyébe lépett 1886: VI. t.-cikk 40. §-a értelmében törvényes zálogjoggal bírnak, hogy követeléseiket három hó alatt jelenték be, mert különben a kir. törvényszék azok tekintetbevételére nélkül a zálogjog törlésének megengedése tárgyában fog intézkedni.

Eperjes, 1918. augusztus 1.

Az eperjesi kir. törvényszék.

Lengyel bricska

könnyű, egy ló után való eladó Szentlászló-utca 8. szám.

„SIGORIN”

csodagyorsasággal írja

a poloskát.

Kis üveg 4 kor., nagy üveg 16 kor. Fecskendő 2 kor.

Eperjesen kapható Williger Pál gyógyszerész-nél és Pálesch Árpád drogeriájában.

Magyarországi főraktár:

REMÉNY-gyógyszertár, PÉCS.

Gyógy-növényeket

kisebb és nagyobb tételekben

vásárol **HEXNER ARTUR**

gyógynövénykivitele :: Liptó-

szentmiklós. □ □ □ □

Felvilágosításért a céghez kell fordulni.

Kitünő minőségű nyári körte és alma

eladó

Alsó-körút 21. sz. alatt.

Nyáralót vagy vidéki házat

butorozva és 1–50 holdas kerttel vennék Felsőmagyarországon.

Ajánlatokat kérek: Frau *H. von Ostaszewska* címre, *Gräfenberg*, Österreichische Schlesien.

Sütésre ALMA

való 70 fill., finomabb 1 korona 40 fillérért kapható

Reisz Edénél, Lócsei-út.

Szappanfőző-szódát (Átzkali)

5- és 10-kilogrammos postacsomagban szállít franco 10 korona per kiló

Széhy Antal, Budapest, II., Batthyány-tér.

Viszketegség, sömör, rüh.

Leggyorsabban elmulasztja a dr. Fleisch-féle eredeti, törvényesen védett

„SKABOFORM“-KENŐCS.

Nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsétet, dr. Fleisch-félét kérjünk. Próbafélgely 3 K, nagy tégl 5 K, családi tégl 12 kor. Kapható a helybeli gyógyszerárakban vagy direkt a készítőnél rendelhető: dr. Fleisch E. „Korona“-gyógyszertára, Győr.

Vételnél a „Skaboform“ védjegyre ügyeljünk!